



Waterschap  
Rijn en IJssel

# CONCEPT VERKIEZINGSPROGRAMMA **WATERSCHAP RIJN EN IJSSEL 2023-2027**

## **Inhoudsopgave**

Voorwoord .....	2
1. Inleiding .....	3
2. Klimaatrobuust Waterschap	
3. Innovatief & Duurzaam Waterschap	
4. Veilig Waterschap	
5. Betrokken Waterschap	
6. Waterschap en de woningbouwopgave	
7. Betaalbaarheid en organisatie Waterschap	
Op wie stemt u?	



Waterschap  
Rijn en IJssel

# Voorwoord

## Aanspreekbaar, betrokken, betrouwbaar

Beste kiezer,

Op 15 maart 2023 vinden de verkiezingen plaats voor de Waterschapsbesturen in Nederland.

In de grote uitdagingen waar Nederland op dit moment voor staat hebben de waterschappen een belangrijke rol te vervullen. Denk daarbij aan de het voorkomen van wateroverlast, watertekort en verdroging en de zorg voor een goede kwaliteit van ons oppervlakte- en grondwater en de grote woningbouwopgave. We zullen moeten doorwerken aan het klimaatrobuust Waterschap.

Als inwoner betekent het werk van het Waterschap meer dan u op het eerste oog wellicht zult denken. In veel van de keuzes waar Nederland momenteel voor staat speelt water een belangrijke rol. Het CDA is van mening dat het waterbewustzijn in Nederland daarom vergroot moet worden.

In mijn voormalige rollen als wethouder, burgemeester, initiatiefnemer kinderpardon en nu als algemeen directeur van Betaald Voetbal De Graafschap heb ik gemerkt hoe graag inwoners een rol willen spelen bij het inrichten van hun omgeving en de samenleving. Ik denk dat we daar als Waterschap nog enkele stappen kunnen zetten zodat ook de inwoners van de dorpen en de steden gaan ervaren hoe belangrijk het werk van de Waterschappen is.

Daar wil ik graag mee aan de slag!

Het CDA in het Waterschap Rijn en IJssel wil daar de komende vier jaar graag samen met u als inwoners én met betrokken partners als de provincie, de gemeenten en maatschappelijke organisaties binnen het Waterschapsbestuur mee aan de slag. Doet u mee? Stem dan CDA. Aanspreekbaar, betrokken, betrouwbaar!

Samen D'ran!

Hans Martijn Ostendorp  
Lijsttrekker CDA Waterschap Rijn en IJssel.

# Inleiding

Nederland is een waterland, waar Waterschap Rijn en IJssel één van de 21 waterschappen is die onder andere zorgen voor de aan en afvoer van water, het zuiveren van rioolwater, het lozen van vervuild water en het onderhoud van de dijken. Naast het afvoeren van een teveel aan smelt-, regenwater zien we nu een heel andere situatie, zoals de droge zomers. Het CDA is dan ook van mening dat het waterschap relevanter is dan ooit. Innovatie, bestuurlijk leiderschap en inwoners betrekken bij het waterschap is harder nodig dan ooit. Elk waterschap heeft een gekozen algemeen bestuur en een dagelijks bestuur en een dijkgraaf<sup>1</sup> als voorzitter.

Het Waterschap Rijn en IJssel ligt in de provincies Gelderland en Overijssel en betreft de volgende gemeenten: • Aalten • Arnhem • Berkelland • Bronckhorst • Deventer • Doesburg • Doetinchem • Duiven • Haaksbergen • Hof van Twente • Lochem • Montferland • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Rheden • Rijssen- Holten • Rozendaal • Westervoort • Winterswijk • Zevenaar • Zutphen

Belangrijkste feiten en cijfers Waterschap Rijn en IJssel<sup>2</sup>:

- ca. 650.000 inwoners (gemiddeld 333 inwoners per km<sup>2</sup>)
- 138 km primaire keringen (dijken)
- 443 km regionale en overige niet primaire keringen (incl. kades)
- 13 zuiveringsinstallaties
- 1867 stuwen
- 194 gemalen
- 4.022 km rivieren, beken, kanalen en watergangen



<sup>1</sup> Of watergraaf als er geen dijken zijn.

<sup>2</sup> Begroting 2021 en Meerjarenraming 2021-2024 Waterschap Rijn en IJssel, pagina 5.



Waterschap  
Rijn en IJssel

## 2. Klimaatrobuust Waterschap

Het begrip van klimaatrobuustheid kent zijn origine bij de waterschappen. Het zijn immers de dijken die het in alle klimaatomstandigheden robuust moet zijn. In periodes van hitte en droogte alsmede tijdens hoog water en laag water. Van origine zijn waterschappen klimaatrobuuste organisaties. Anno 2023 krijgt dit begrip meer betekenis. In het landelijk coalitieakkoord is benoemd dat water het leidend principe moet worden bij gebiedsontwikkelingen en dat is slechts een middel richting een meer klimaat robuust Nederland. In dit hoofdstuk zetten we uiteen hoe wij denken dat je een klimaat robuust Nederland creëert.

- Toekomstig waterbeheer en inrichting van gebieden worden afgestemd op zowel afvoeren als vasthouden van water. De gebiedskenmerken geven daarbij de natuurlijke mogelijkheden weer om water in balans te brengen. Daarbij wordt ook gekeken naar de functies in de gebieden.
- Bij nieuwe ontwikkeling wordt water als ordenend principe gehanteerd, daarmee wordt voorkomen dat er veel ingrepen nodig zijn in het watersysteem om de bebouwing op die locatie mogelijk te maken. We laten peil-volgt-functie steeds meer los en gaan naar functie-volgt-peil. Hoewel geen taak van het waterschap, kan het waterschap in overleg met de gemeenten ook inzetten op het vasthouden in plaats van afvoeren van water. Hier zijn diverse sturingsmogelijkheden voor. Voorbeelden zijn bijvoorbeeld waterdoorlatende parkeerplekken die door middel van wadi's ondergronds water kunnen vasthouden.
- In het coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' staat benoemd dat water het leidend principe moet zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het CDA steunt dit voornemen en pleit ervoor dat de klimaat stresstest, watertoets en Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW) /Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) maatregelen meewerken aan dit voornemen. Plekken die letterlijk en figuurlijk dreigen te verzuipen zijn niet geschikt voor woningbouw. Functie volgt peil en niet andersom.
- Goede monitoring van het grondwater; ondiep en diep geeft handvatten om langjarige trends goed in beeld te brengen. Tevens geeft dit inzicht in hoe voorraden zich herstellen. Proeven om grondwater extra aan te vullen met peilgestuurde drainage of andere technieken zoals freshmakers geven inzicht in hoe een waterbalans op perceelniveau kan worden gesloten. Het waterverdelingsvraagstuk van neerslagoverschot en neerslagtekort kan worden opgelost onder regie van het waterschap. De kennis van het gebied en de hydrologie van grondwater is bij het waterschap Rijn en IJssel



Waterschap  
Rijn en IJssel

van hoog niveau. Gezamenlijk met provincie en gemeenten verbetert het waterschap de grondwaterstanden.

- De meest verdrogende gebieden zijn steden door versnelde afvoer van regenwater via verhardingen en relatief weinig groen. Het inzetten op meer vergroening en afkoppelen van regenwater van het riool heeft in de komende periode meer aandacht nodig vanuit het grondwater bezien. Bijkomend voordeel is dat deze maatregelen ook goed zijn om hittestress te voorkomen.
- Deltaprogramma is leidend voor de gezamenlijke uitgangspunten inzake zeespiegelstijging. Waterschappen worden hierin aan de voorkant betrokken om te zorgen dat zij voorbereid zijn op de komende uitvoering en daarvoor ook de juiste instrumenten en middelen hebben.
- Behouden en verbeteren van het solidariteitsprincipe in de financiering van de kustverdediging. Gebieden met veel waterkeringen en weinig inwoners zien nu een relatief zware last op de begroting afkomen. Het CDA pleit ervoor om de oeverversterkingen onder het HWWP te brengen. In veel projecten met de nieuwe participatieaanpak wordt het project aangevuld met maatregelen die niet direct bijdragen aan de waterveiligheid, maar wel aan natuur, leefbaarheid en recreatie. Deze aanpak dient zich te vertalen ook in een betere financieringsverhouding.
- Een goede waterkwaliteit is in ieders belang. Het CDA wil goed en ecologisch water met daarbij de KRW-doelstellingen<sup>3</sup> als uitgangspunt.
- Stimuleren van groene daken en waterbergingen stimuleren in samenwerking met de gemeenten.
- Het bevorderen van biodiversiteit krijgt een steeds grotere rol binnen het Waterschap. Het CDA pleit ervoor om naast het optimaliseren van het maaibeleid ook de inrichting van haar Waterschapsterreinen aan te passen, zodat dit een bijdrage levert aan de biodiversiteit. Voorkomen moet worden dat “gifplanten” (o.a. Jacobskruiskruid) zich kunnen verspreiden.

---

<sup>3</sup> De doelstelling van de Kader Richtlijn Water (KRW) is dat uiterlijk in 2027 in heel Europa de kwaliteit van alle wateren zowel chemisch (schoon) als ecologisch (gezond) op orde moet zijn. Om dit te bereiken, zorgt de richtlijn voor: De bescherming van alle water: rivieren, meren, kustwateren en grondwater.



Waterschap  
Rijn en IJssel

### 3. Innovatief & Duurzaam Waterschap

Nederland staat de komende jaren voor grote uitdagingen. We zien dat het niet mogelijk is om de aarde oneindig uit te blijven putten door onze zoektocht naar nieuwe grondstoffen. We beseffen ons steeds beter dat we moeten zoeken naar manieren om onze grondstoffen opnieuw te gebruiken. De ambitie is duidelijk; we moeten naar een samenleving waarin geen afvalstoffen meer zijn en we onze grondstoffen hergebruiken.

Naast het hergebruik van onze grondstoffen, zijn we ook steeds meer op zoek naar herbruikbare energie. Op dit moment zitten we midden in een transitie van het gebruik van fossiele brandstoffen naar het gebruik van duurzame energie.

Het CDA begrijpt dat er bij deze transities veel vragen en zorgen naar boven komen. Het is terecht dat er zorgen zijn over de betaalbaarheid van een circulaire economie of over de veranderende leefomgeving door de energietransitie.

Door in te blijven zetten op innovatie is het waterschap bij uitstek in staat om opgaven te combineren en een bijdrage te leveren aan de opgaves van de toekomst.

- Binnen de waterschappen zijn er veel mogelijkheden voor het opwekken van energie op of nabij onze terreinen (denk hierbij aan het plaatsen van windturbines, het gebruik van zonnecollectoren en het opwekken van biogas). Deze mogelijkheden moeten zo veel mogelijk benut worden. Het is van belang om te kijken of lokale energiecoöperaties hierbij betrokken kunnen worden. Dit laatste is van belang om draagvlak voor de energietransitie te creëren maar ook omdat het waterschap geen energiemaatschappij is.
- Onderzoek laat zien dat vraag en aanbod van energie met de lokale omgeving van de rioolwaterzuivering kan worden afgestemd en uitgewisseld. Het CDA wil dat een rioolwaterzuiveringsinstallatie op deze wijze als energie hub<sup>4</sup> wordt ingezet. Hierdoor is lokaal een aanzienlijke ontlasting van het elektriciteitsnet mogelijk.
- Er moet gekeken worden naar rioolwaterzuiveringsinstallaties als locatie voor het opwekken van groene waterstof. Uit onderzoek blijkt dat dit bij rioolwaterzuiveringsinstallatie vaak zeer kansrijk is.
- Aquathermie moet waar mogelijk als bron worden benut. Zo kunnen we warmte beschikbaar stellen voor warmtenetwerken in de gebouwde

---

<sup>4</sup> Een **energie hub** is een plek waar er op een zo efficiënt mogelijke manier met energie wordt omgegaan.



Waterschap  
Rijn en IJssel

omgeving. Waterschappen zien kansen om aquathermie te combineren met andere wateropgaven, zoals verbetering van de waterkwaliteit. Bovendien is de impact om de omgeving klein.

- Om de ontwikkeling van aquathermie ook financieel gunstig uit te laten pakken, is het belangrijk dat bijvoorbeeld de financiering van de benodigde warmtenetten beter wordt geregeld. Zo houden we het betaalbaar.
- In het kader van de energietransitie zal er onderzocht moeten worden hoe water hierin een bijdrage kan leveren. Een Waterkrachtcentrale Doesburg zouden wij toejuichen.
- Het CDA wil verder inzichtelijk maken welke mogelijkheden er per locatie zijn om (warmte) energie uit het afvalwater te halen. Hiermee kan tot 15% van de warmtevraag van huishoudens terug worden gewonnen.
- Het CDA vindt dat de rioolwaterzuiveringsinstallaties naast het terugwinnen van energie uit afvalwater ook grondstoffenleverancier kunnen worden. Het CDA wil benadrukken dat water met name lokaal op waarde geschat en teruggebracht kan worden. Op deze manier leveren we een bijdrage om verdroging tegen te gaan. Nieuwe technieken kunnen oplossingen bieden in het winnen van stikstof en fosfor als grondstof. Hierdoor kan het Waterschap een grote bijdrage leveren aan de circulaire economie. Het CDA vindt dat dit aspect meegenomen moet worden bij toekomstige investeringen bij een Rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI). Als voorbeeld is in Zutphen in oktober 2019 de eerste Kaamera-fabriek geopend. In deze fabriek wordt mogelijk gemaakt dat uit rest- en afvalwater grondstoffen gehaald worden. Eén van deze grondstoffen is het biopolymeer Kaamera. Deze grondstof kan eigenschappen versterken dan wel verbinden. Zo kan het water vasthouden maar ook afstoten, hierdoor zijn er toepassingen in de land- en tuinbouw maar ook in de betonindustrie mogelijk.
- De problematiek van de medicijnresten die in ons drinkwater zitten, moeten zoveel mogelijk preventief bij de bron worden aangepakt. Zo heeft het Waterschap Rijn en IJssel een proef gedaan bij het Streekziekenhuis Koningin Beatrix in Winterswijk en denkt het waterschap mee met de voorbereidingen van het nieuwe ziekenhuis in Doetinchem. Naast de aandacht die we hebben voor medicijnresten, moeten we nadrukkelijk aandacht hebben voor de microplastics in ons drinkwater. Uiteindelijk zullen ook end of pipe de schadelijke geneesmiddelen eruit moeten worden gehaald. De vraag is alleen wanneer. Hergebruik van industriewater op locatie is voor het CDA een must.



Waterschap  
Rijn en IJssel

- Het CDA is van mening dat samenwerking met de provincies Gelderland en Overijssel van essentieel belang is op het thema “Duurzaamheid”. In het verleden zijn er overeenkomsten afgesloten met de provincie Gelderland op watergebied. Enige jaren geleden is er een ‘waterovereenkomst’ afgesloten tussen de provincie Gelderland en het waterschap (De zogenaamde WOK), over de uitvoering van de wateropgaven. Inmiddels heeft de provincie Gelderland een belangrijke taak op het gebied van Natuur bijgekregen van het Rijk. In verband hiermee heeft de provincie Gelderland met de Gelderse waterschappen ‘samenwerkingsovereenkomsten’ afgesloten (de zogenaamde SOK ‘s), waarbij zijn afspraken gemaakt over de natuuropgaven en de wateropgaven. Het CDA is van mening dat het nu tijd is voor een ‘klimaat overeenkomst’ (KOK) met de provincie Gelderland en voor ons gebied zo mogelijk ook met de provincie Overijssel. Hierbij moeten ook de grotere steden betrokken worden. In deze overeenkomst moeten afspraken komen over de uitvoering en financiering van klimaatprojecten.
- Het project vruchtbare kringloop is een voorbeeld van waterschap, landbouw en private partijen om het verlies van voedingsstoffen in de bodem (nitraat en fosfaat) te verminderen. Dit project verder ondersteunen en uitrollen.





Waterschap  
Rijn en IJssel

## 4. Veilig Waterschap

Het CDA erkent deze opgave en wil meewerken aan het blijvend succes van de waterschappen. Nederland, Waterland kan zich niet permitteren om de focus van een van zijn kerntaken af te wenden. Hieronder dragen wij enkele punten aan die de continuering van een veilig waterschap in Nederland waarborgen.

- Handen af van de dijkzone! Op en rondom een dijk, die nodig is voor de waterveiligheid, dient niet te worden gebouwd. Te allen tijde moet de waterveiligheid voorop staan om te voorkomen dat in tijden van nood handelen niet mogelijk is vanwege particuliere- of bedrijfsbelangen. Ondernemen in de dijkzone is dus alleen mogelijk als dit de waterveiligheid niet in het geding brengt alsook andere belangen zoals Natura 2000.
- Water trekt zich niets aan van landsgrenzen. Veel van ons water komt vanuit Duitsland ons werkgebied binnen. Nederland heeft als benedenstrooms gelegen land bij uitstek belang bij een aanpak van waterproblemen op het niveau van grensoverschrijdende stroomgebieden. Regionaal waterbeheer langs de grenzen van ons land vraagt dan ook nadrukkelijk om grensoverschrijdende afstemming en samenwerking met de burens over de grens. Schoon water in de grensoverschrijdende rivieren en waterlopen, hoogwaterbescherming voor Nederlandse burgers in de regionale riviersystemen, maar ook de uitdagingen van de klimaatverandering zijn onderwerpen die de waterschappen met de Duitse partners verder op moeten pakken. Denk hierbij aan het waarborgen van veiligheid en voorkomen van overlast bij hoogwatersituaties zoals deze zich de laatste jaren regelmatig hebben voorgedaan. De toenemende perioden van droogte en watertekorten vragen om nieuwe oplossingen en een gebiedsgerichte aanpak op stroomgebiedsniveau, waarbij de grens geen belemmerende factor mag zijn. Hiervoor is het CDA ook bereid om samen met Duitsland een bijdrage te leveren in oplossingen.
- Het CDA wil dat er meer drinkwater uit oppervlaktewater wordt gewonnen om te voorkomen dat er schade ontstaat aan de natuur en landbouwgrond. Door in de winter vooral oppervlaktewater te gebruiken kan grondwater worden gespaard voor de zomermaanden. Op deze wijze gaan we duurzaam met onze leefomgeving om, echt rentmeesterschap.
- Het CDA wil inzetten op het hergebruik van afvalwater. Het gaat daarbij om het mogelijk maken van het hergebruik van effluent afkomstig uit de RWZI's zodat het inzetbaar is voor landbouw irrigatie. Hiermee verminderen we de druk op het grond- en oppervlaktewater.



Waterschap  
Rijn en IJssel

- De investeringen en beheerkosten van het waterschap nemen toe samen met de bijbehorende belastingdruk. Het CDA wil dat alle waterschappen in samenwerking met de Unie van Waterschappen de lobby richting de rijksoverheid opstart om de btw-kwijting ook voor waterschappen mogelijk te maken. Het CDA is dan ook van mening dat het waterschap, net zoals gemeente de mogelijkheid moet hebben om het btw-compensatiefonds aan te spreken voor investeringen ten behoeve van waterveiligheid maar ook vanuit het solidariteitsbeginsel. Nu worden de extra kosten die het Waterschap maakt door het niet kunnen aftrekken van btw-kosten betaald door de inwoners en bedrijven. Het CDA stelt dan ook voor dat dit via een waterschap BTW-fonds geregeld moet worden.
- Het CDA is voor het stellen van reële termijnen voor cruciale installaties en assets ten behoeve van het watersysteem, waterveiligheid en waterketen. En dat deze niet langer lopen dan hun technische levensduur.
- Het herijkte beleid voor de vangst van muskus- en beverratten is een goed vertrekpunt voor het beheer van veilige dijken in de toekomst. Het CDA wil dat er nieuwe technologieën worden gepioneerd en geïmplementeerd”, waar nodig onder de paraplu van de Unie van Waterschappen.
- Het CDA pleit voor vroegtijdige signalering en bestrijding van exoten. Eetbare exoten worden voor consumptie aangeboden om zo voedselverspilling tegen te gaan. Als gevolg van import en gebruik in particuliere vijvers verstoren exoten steeds meer het ecosysteem in het oppervlaktewater. Voorkomen moet worden dat de water aan- en afvoer wordt belemmerd en het recreatief gebruik van het oppervlaktewater wordt verstoord.
- Waterschappen hebben alles in zich om een grotere rol van betekenis te spelen in de aanpak van waterbeheer op gebiedsniveau. Naast een totaaloverzicht beschikt het waterschap over veel gebiedskennis waardoor zij in staat zijn de vertaling van nieuwe doelen vorm te geven op gebiedsniveau.
- Bij het ontwikkelen en uitvoeren van plannen voor waterbergingen wordt goede landbouwgrond ontzien. Uitgangspunt bij waterberging is een optimaal gebruik van de ruimte en het stapelen van functies, zoals landbouw, natuur, recreatie en waterberging.
- Het CDA wil verder investeren in het vasthouden van water in de hoger gelegen gebieden. Dit kan door het meanderen van rivieren en beken en het creëren van voldoende berging van water. Ook dijken van de rivieren, kanalen en waterpartijen in stedelijk gebied worden verder verzwaard.



Waterschap  
Rijn en IJssel

Aandachtspunt is het op diepte houden van de watergangen door bijvoorbeeld het baggeren voor een goede afstroming van water.



Waterschap  
Rijn en IJssel

## 5. Betrokken Waterschap

Een betrokken waterschap is onderdeel van haar omgeving. Om bepaalde doelen te bereiken, heeft het waterschap de omgeving nodig. Samenwerking en participatie wordt om die reden steeds belangrijker. Samenwerking tussen overheden wordt onder de Omgevingswet verplicht. Een bestuursorgaan moet bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden rekening houden met de taken en bevoegdheden van andere bestuursorganen en stemt deze uitvoering zo nodig met andere bestuursorganen af. Daarnaast heeft het waterschap ook ingelanden en organisaties (niet-overheden) nodig voor het bereiken van haar doelen en de uitvoering van haar beleid. En natuurlijk ook andersom. De Omgevingswet moet meer ruimte gaan geven voor initiatieven die door hen ontplooid worden.

Met participatie kan het waterschap het publiek informeren over haar plannen. Door betrokkenen en geïnteresseerden mee te laten praten en denken, wordt de kwaliteit van de besluitvorming en het draagvlak verhoogd. De belangrijkste voorwaarde is dat degene die deelnemen aan de participatie serieus worden genomen en ook daadwerkelijk zien dat er iets met hun inbreng wordt gedaan. Als de participatie goed verloopt kan het conflicten in een later stadium voorkomen. En het levert een bijdrage aan het vergroten van het vertrouwen van de burger in de overheid.

- CDA is van mening dat het waterbewustzijn vergroot moet worden. Het is nog geen vanzelfsprekendheid, waardoor de kans groot is dat de noodzakelijke watertransitie door de urgentie van bijvoorbeeld de energietransitie en de woningbouwopgave naar de achtergrond verdwijnt. Waar de kans zich voordoet, moeten de waterschappen actief mogelijkheden aandragen om de watertransitie te combineren met andere doelstellingen.
- CDA is van mening dat participatie zorgt voor meer betrokkenheid van ingezetenen en organisaties bij het waterschap en het vergroot het draagvlak voor de besluiten die het waterschap neemt. Een ieder die zich betrokken voelt, moet de gelegenheid hebben om vanuit zijn eigen rol, belang en verantwoordelijk een bijdrage kunnen leveren aan de besluitvorming. Daarbij kan het gaan om belangrijke en grote projecten die het waterschap zelf uitvoert, maar ook initiatieven die andere ingezetenen en organisaties in het gebied willen uitvoeren (vergunningaanvragen). Het is aan het waterschap om te laten zien wat zij met deze inbreng heeft gedaan. (voorbeeld: het waterschap als vergunningverlener. Hierbij kijkt het waterschap naar de effecten die initiatieven hebben voor de



Waterschap  
Rijn en IJssel

waterkwaliteit. Om hier goed zicht op te krijgen, moet er onderzoek en monitoring plaatsvinden. Op basis hiervan kunnen er vergunningvoorschriften aan (toekomstige) vergunningen worden verbonden. Hierbij moet wel in ogenschouw worden genomen dat er ook projecten zijn waarbij de participatie gereduceerd is tot het voorzien van informatie. De technische kwaliteit van het werk kan geen onderdeel zijn van een discussie.

- Het CDA is van mening, zodra het wettelijk mogelijk is, dat ingezetenen, via lokale energiecoöperaties, ook mee moeten kunnen participeren in de energietransitie. Hierdoor kan de output verhoogd worden en een grote bijdrage leveren aan het draagvlak onder de ingezetenen.
- Vrijwilligers zijn belangrijk, hun betrokkenheid en inzet maken dat er werk uit handen wordt genomen bij bestuurders en medewerkers en hierdoor wordt zeker ook de betrokkenheid van inwoners vergroot.
- CDA vindt de samenwerking met andere overheden belangrijk. Het waterschap neemt het initiatief als het gaat om water gerelateerde ontwikkelingen met gemeenten, provincies en Rijk. Naast de verplichte watertoets, is het van groot belang dat het waterschap ook gezien wordt als een belangrijke en volwaardige partner aan klimaattafels, bij besprekingen over de Regionale energiestrategie en de omgevingsplannen. Daarbij moet de praktische en gebiedsgerichte houding van het waterschap voorop te staan.
- Het CDA wil het kwijtscheldingsbeleid handhaven zoals het nu is. De mensen die in aanmerking komen voor een kwijtschelding zijn de kwetsbaren in onze samenleving. Door middel van gespreide verantwoordelijkheid kunnen de sterkeren in de samenleving de kwetsbaren helpen. Solidariteit puur sang.
- De waterschappen delen de eigen kennis en expertise ook met andere landen om het waterbeheer aldaar op orde te krijgen. Ze worden hierin financieel ondersteund door het Rijk. De waterschappen leren hier ook zelf van en vergroten zo de eigen innovatiekracht. Voor medewerkers is het een kans om in een andere context nieuwe ideeën en ervaringen op te doen, waar het eigen waterschap weer van profiteert. Het maakt het waterschap ook tot een aantrekkelijke werkgever, zeker voor jonge mensen.
- Het CDA vindt het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) van belang om het landelijk gebied toekomstbestendig te maken. Door het



Waterschap  
Rijn en IJssel

water en bodem een sturende rol te geven in de ruimtelijke plannen die voortvloeien uit het NPLG, krijgen klimaat- en de waterkwaliteitsdoelen een gelijkwaardige plek in het programma. Als CDA willen we graag een aanpak waarbij de waterschappen hun gebiedskennis en mogelijke maatregelen inbrengen.



Waterschap  
Rijn en IJssel

## 6. Waterschap en de woningbouwopgave

Het kabinet heeft de ambitie de woningbouw te versnellen door circa 100.000 woningen per jaar te bouwen. Deze opdracht raakt ook de waterschappen en zorgt niet alleen voor inhoudelijke dilemma's maar vraagt ook om een nadrukkelijke rol van de waterschappen bij nieuwbouw en een nauwere bestuurlijke samenwerking. Nieuwe tijden vragen om een nieuwe aanpak waarbij het waterschap zijn autoriteit op het gebied van water wederom kan pakken. Waterschappen beschikken over een buitengewoon goed en inhoudelijk sterk ambtelijk apparaat. Samen met deze mensen kan een plan van aanpak gemaakt worden om toch zoveel mogelijk te bouwen op een verantwoorde manier. Nederland is nu eenmaal een waterland en ruimte is beperkt. Er zal gebouwd worden in kwetsbare gebieden, maar als je de waterschappen goed positioneert dan kunnen zij een essentiële rol spelen in het mogelijk maken.

- Begin 2022 heeft de Unie van Waterschappen reeds gewaarschuwd wat het effect van deze bouwdoelstellingen kunnen zijn. De grootschalige aanpak heeft enerzijds tot gevolg dat de aanbouw van nieuwe woningen vooral op minder geschikte bodems zullen moeten worden gebouwd. Terwijl anderzijds van nieuwbouw juist zou moeten worden geëist dat zij geschikt is voor extreme weersomstandigheden. De oproep is dat in de opgave van het kabinet voor een versnelling van de woningbouw méér rekening wordt gehouden met de lange termijn gevolgen van de klimaatverandering en de eisen die water en de bodembeheer stellen aan de woningbouw.<sup>5</sup>
- Voor wat betreft de spreiding adviseert de Deltacommissie om te onderzoeken hoe de verstedelijking en daarmee gepaard gaande investeringen op lange termijn anders over Nederland kunnen worden verdeeld. Met als doel om op deze wijze een beweging op gang te brengen waarbij de nieuwbouw zich verplaatst naar plaatsen waar dit vanuit het oogpunt van klimaatverandering het minst kwetsbaar is.
- Het CDA wil nu alvast ruimte en maatregelen reserveren om te kunnen anticiperen op hogere waterstanden en tegelijkertijd ruimte te behouden in de buitendijkse gebieden. Die ruimte is nodig voor toekomstige dijkversterkingen en voor extra waterberging. Water moet weer het leidende principe worden.

---

<sup>5</sup> Zie bijlage Deltares, Bosch Slabbers en Sweco: beperking voor bouwgrond en de te bouwen woningen tot 2029. <https://www.deltaprogramma.nl/nieuws/nieuws/2021/12/06/advies-deltacommissaris-houd-bij-woningbouw-rekening-met-het-klimaat-van-de-toekomst>



Waterschap  
Rijn en IJssel

- Houd in zowel de openbare ruimte als in de ruimte rondom woningen rekening met een verdere toename van extreme neerslag, droogte en hittestress. Daarvoor is het nodig om in de bouwplannen voldoende bergingscapaciteit en infiltratie in de bodem te waarborgen. Dit kan onder andere door meer ruimte vrij te maken voor water en groen waarbij de belangen van de natuur prevaleren boven de belangen van de projectontwikkelaar.
- Waterschappen hebben al eerder aangegeven dat zij in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken willen worden bij de locatiekeuze voor nieuwbouwprojecten. En dat er in navolging van de adviezen van de deltacommissaris nationale kaders komen voor klimaatbestendig bouwen. Ook vragen de waterschappen om bij nieuwbouwlocaties ruimte vrij te houden voor waterbergingen om de toenemende neerslag op te vangen. De kennis bij de waterschappen zou voor de woningbouwopgave gebruikt moeten worden.

Meer informatie kunt u vinden via Brochure Waterschapspeil 2020 van de Unie van Waterschappen aan de hand de waterschapsspiegel<sup>6</sup> of vanuit de onderwerpen uit het dashboard.<sup>7</sup>

---

<sup>6</sup> [www.waterschapsspiegel.nl](http://www.waterschapsspiegel.nl)

<sup>7</sup> <https://waves.databank.nl/>





Waterschap  
Rijn en IJssel

## 7. Betaalbaarheid en organisatie Waterschap

Als CDA vinden we dat we verantwoord om moeten gaan met geld en willen we een bestuur zijn dat bewust en rechtmatig en daarbij het doel voor ogen houdend besluiten nemen. Daarbij is transparant zijn en verantwoording afleggen leidend. Zo staan we voor het verminderen en sneller aflossen van de schulden, waardoor de toekomstige generatie niet de rekening krijgt. We zijn ons bewust van de maatschappelijke opgave die voor ons ligt met de grote veranderingen in het klimaat duidelijk voelbaar bij een ieder. Om deze veranderingen op te kunnen vangen zijn er ambities nodig die geld kosten. Als CDA kunnen we niet anders dan kijken wat noodzakelijk is en wat de kosten zijn alvorens een besluit te kunnen nemen welke uitlegbaar is aan de inwoners.

Als algemeen bestuur moeten we steeds goed en duidelijk geïnformeerd worden door Dijkgraaf en Heemraden. Zo worden we als algemeen bestuur vooraf betrokken bij het nemen van belangrijke beslissingen.

- Door vele ambities naast wettelijke taken moet er constant gestreefd worden naar hogere efficiëntie en kostenbesparing. Het CDA vindt dat er zuinig met middelen moet worden omgegaan. Hierbij hoort ook temporiseren en/of keuzes maken.
- Het CDA wil blijven investeren in goede technici voor de toekomst. Het aanbieden van traineeships op alle niveaus, en daarnaast ook investeren in goede praktijkopleidingen zijn hierbij van groot belang. Door in te blijven zetten op scholing kunnen we de grote opgaven voor de toekomst aan.
- Lastenverzwaring en tariefstijging moet zoveel mogelijk beperkt worden. We gaan uit van een lastenverzwaring van maximaal 3%. Maar als hiermee de kerntaken en droogtebestrijding in het geding komt is een verdere verhoging van lasten voor inwoners en bedrijven bespreekbaar voor de komende periode.
- Het CDA vindt dat de schuldenafbouw in 2028 op een schuldenquote van 250% moet zijn. Dit betekent dat er de komende periode veel afgelost moet worden om dit te halen. Hiermee willen we zorgdragen dat de rekening niet bij onze kinderen wordt gelegd.



Waterschap  
Rijn en IJssel

## Op wie stemt u?

Aan achterzijde verkiezingsprogramma met de 11 kandidaten op kaart in de verschillende gemeenten aangegeven en namen en foto erbij.